

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yũũmd 1948)

Keoogre

B wilgame tɪ ninsaal buud fāa tara a burkindlim la a yel-segdi tōod sēn pa yɪɪd a to, tɪ b pa tōen n dɪk tōod-bāmb n koos bɪ n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vɪɪm tɪ yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pɔgē yēgrā.

B wilgame tɪ ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon tɪ dūni ning sēn na n wa zīnd-a tɪ ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yɪ rabeem, yaesg la far buudā fāa pɔgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yɪɪdā.

Tɪ sēn yɪɪd fāa yaa tɪ ninsaal yel-segdi wā tog n paamame tɪ b koglg-b ne noy buud sēn na yɪɪ tɪ ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pɔgē wā.

D sēn mi tɪ segdame tɪ d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi tɪ nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkindlem la a tɪrlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, tɪ b le wilgame tɪ b ratame n mao n paas ninsaalbā vɪɪm sōmblem tɪ yɪ ned fāa sēn so a meng vɪɪmē wā tɪ yel kāng pāng yɪɪg a pīndā.

D sēn mi tɪ tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pɔgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng tɪ dūni wā pɔgē bɪ ned fāa tū ninsaalb yelsegdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi tɪ ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yɪ lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng tɪ b tūubā yɪ sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkindlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vɪɪnd ne a to saam-biir pɔgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n dɪ seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo tɪ bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bɪ rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik nīnga, bɪ tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bɪ būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rɪɪb wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bɪ a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vɪɪnde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dɪk ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bɪ n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gɪdgame, ba sɛn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sɪbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sɪbg ninsaal tɪ sɪbgrã yɪ toog wɔsgo, tɪ pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tɪ sɛn wa n ya sɪŋg ning fãa, bɪ b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgɔ tɪ bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebã fãa tara sor n tɔe n paam tɪ b koglg-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kɪɪs seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bũmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tɔe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n tɪ bɔ ne weoogre, sɪbgr buud fãa b sɛn maan-a, tɪ ninsaalb yel-segdɪ sebrã gɪdge, tɪ laloa mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tɔe n yɔk ned zaalem, n pag-a roogo bɪ n yiis-a a tɛngɛ n tɪ ning zɪŋg a to tɪ laloa zɪ tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdã, n tɔe n kao tɪ pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, tɪ b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bɪ a tɪlae-yɛla, bɪ n wilg b sɛn yet tɪ yɛnda soabã maana bũmb ningã kongr sɛn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel tɪ ned maana bumb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame tɪ bɔɔdã yɪ neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yɛnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tɔe n bɔ ned n paalg-a bũmb a sɛn maan bɪ a sɛn pa maan yɪnga, sã n mikame tɪ yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tɔe n kɔ ned ning sɛn maan-a yellã sɪbgre tɪ yɪug yellã sɛn maanã sasa laloa sɛn da gãneg sɪbgr buud nins yel-bãmb wɛengɛ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tɔe n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zɪɪs nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zɪndẽ.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi têngē n lebg n wa a meng têngē, a le tara sor n tõe n yi a meng têngē n kêng tẽn-taaga la a le lebg n wa a têngē.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug têngē tı b namsd-a wũsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tı b reeg-a tẽn-bãmbẽ.

2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gıdgame tı b mik tı yaa sıda, bı sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a têng-n-biilim ye, b le pa tõe n gıdg-a t'a ra teem a têng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yũumd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b têng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pũgẽ, b yiibã yel-segdı yaa a ye, pa yııd to ye, kãadmã vıum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kẽes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa têng yẽgre (têng bõn-bulli). A yaa têng vıum sũuri. Têngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bũgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wεεngē a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bı n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bı a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sũka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kıt tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zııg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yεla (sẽn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pũgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n ning a toog a tēng vium tūmē, a tõeeme n maan tūmd a toore bi tū ne neb b sēn yāk ti b let lagem-n-taara sull n tūmdē, ti nin-bāmb yākrā yaa sēn maan ti pa tū ne modgr ye.
2. Nin-buiidā sēn dat būmb ninga la tēngā zāab tūm tikda.
3. Nin-buiidā raabā wilgr tog n tūu ne vot sēn na n maan ti zāmb ka zīnd ye, votā me tara wakat sōor n tog n le maane, votā tõeeme n maan ti yi nin-buiid vote, bi guls n vot buud a to sēn wēnd wa bāmba sēn maand ti ned fāa tõe n yāk a sēn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fāa, a sēn yaa nin-buiidā ned a ye wā yīnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sōngre. Sōngrā yaa arzeka, vium sōmblem la rog-n-mik wēngē sēn yaa tilae ne ninsaal burkīnd la a tūrlem baoobo, a mengā yidgr yīnga, sēn na n tū ne tēnga meng tūmde n paas tēms ne taab lagem-n-tūm pāng ti zems ne tēng fāa tūm yōgeng sēn ya to-to la a laog sēn zem tēka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam tūmde, n tõe n yāk a sēn dat tūmd ninga ti tū ne tūmdā kūun sēn na n maan ti wēgb pa zīnd ye, la b koglg-a ne tūmā kaalem.
2. Nebā fāa tog n paama yaood sēn zems ne b sēn maan tūmd ningā ti wēgb ka ye.
3. Ned ning fāa sēn tūmd-a toga ne yaood sēn zems a sēn maane, ti sēn paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vium ti yi burkīnd pūgē, ti sā n mik ti segdame; bi a paam ti b paas-a sōngr buud a taaba.
4. Ned buud fāa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tūntūmdb sōngr sulli) sēn na kogend tūntūmdbā nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tõe n paam vūusem la yō-noogre, būmb zāng la tūmā wakat sōor tek wilgri n paas vūusem. Vūusmā geendame n tar wakat-wakato, vūusmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam tarem sēn na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vium sōmblem baoobo, būmb zāng la rīubā wēngē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūbsgā n paas vūmā sōmblem baoob tūm nins sēn segd-b ne yē wā. A sā n wa pa tar tūmde, a sā n wa bēedē, a sā n wa lebg kamsa, a sā n wa lebg pūg-kōore bi ra-kōore, a sā n wa kūle bi būmb buud a taab sā n wa kit t'a pa le tõe n dīlg la a ges a meng yelle, ti yaool n pa tū ne yēnda a maan ti yellā paam-a, a togame n paam sōngre.
2. Biig pūg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tõe n paam sōngre la koglgō. Kamba fāa, f roga kāadem pūgē ti b rogame ti b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yū zaalem, ba ti na yi yāadmē kaorengā (kaoren-singā). Yaa tilae ti kambā paam kaoren-singā. Tūm-minim la nus tūm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname ti neb nins fāa bāngr sēn sek be taabā paam n kē ti zāmb pa zīnd ye.
2. Kaorengā sēn tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segdū noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng ti tēmsā ne taab wūm taab moore, buudā toor-toorā bi wēnd-sor tūudum toay-toayā wūm taab moore, ti sull fāa sak a to sēn yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng ti

nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tūma kēng taoore, sēn na yil ti bāana gāand dūni wā pūgē.

3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tōe n yāk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sēn dat tı b kambā paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n ning a meng nin-buiidā rog-n-mik sull tūmē (vūmē), n rı tūm-minmā bāngr yōodo la a naag n tūm bāngrā baoob tūmē wā la a paam n dı tūm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.

2. Ned fāa tara sor n tōe tı b koglg a bāngr yōodo la a bāngr teedo, tı yaa sebr la a gōls yā, bı yaa te-naands la a maan yā.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n dat tı bāan zīnd nebā ne taab sūk tēnsē wā, la tēnsā ne taab sūka, tı seb kānga sēn wilg yel-segdı ninsā tōog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaāl tara tılae-tūm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengā yidgr pa tōe n maan tı pa yı na a nebā pūgē vūm ye.

2. Ned yel-segdı tūub pūgē, la a sēn tar sor n tōe n maan a sēn datā wēengā, ned fāa toaag sēn tekē yaa laloa sēn wilg būmb ninsa, sēn na yıl n sōng tı ned fāa bāng a to yel-segdı la a sēn tar sor n tōe n maan a yam. Sēn paasd me, yaa sēn na yıl tı b tōog n tū ninsaāl vūm sōmblem noy wā, ninbuiidā vūm noy wā tūubu la nebā fāa vūm sōmblem baoobo, sā n yaa tēng zāab buud ning sēn ya nin-buiid naam n zāad-a wā.

3. Yel-segdı bāmbā la maan-m-yam bāmbā pa tōe n dık n maan tı pa yı wa nasōzini sēn gāneg noy ninsā sēn datā ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kāngā gomd ba a ye pa tōe n wa rık t'a yı wa tēng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rēnda n dat n maan būmb sēn na yıl n sāam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrā sēn gomd-b rāmb yellā ye.
